

Sprawozdanie

Komisji Krajoznawczej Zarządu Głównego PTTK z działalności w 2020 r.

A. Sprawy osobowe

Komisja Krajoznawcza ZG PTTK XIX kadencji została wybrana podczas Krajowej Konferencji Krajoznawców PTTK w dniu 20 stycznia 2018 r. i pracuje w składzie:

1. Szymon Bijak – przewodniczący,
2. Krzysztof Tęcza – wiceprzewodniczący,
3. Anna Kryszczak – sekretarz,
4. Elżbieta Łobacz-Bącał – członek,
5. Małgorzata Pawłowska – członek,
6. Krzysztof Czerepowicki – członek,
7. Dariusz Dębski – członek,
8. Wojciech Kowalski – członek,
9. Maciej Maśliński – członek.

Stałymi współpracownikami Komisji są Anna Becker-Kulińska, Maria Janowicz, Zbigniew Lewandowski, Józef Partyka i Jerzy Pabian.

Opiekunem Komisji z ramienia Zarządu Głównego PTTK jest Michał Wieczorek. Z ramienia Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK Komisję nadzoruje Dariusz Kuzelewski, a ze strony biura Zarządu Głównego PTTK prace Komisji wspiera Elżbieta Matusiak-Gordon.

B. Zebrania Komisji

Zebrania Komisji odbyły się 22 lutego w Warszawie oraz 27 października w formie zdalnej na platformie ZOOM. Frekwencja na nich wynosiła: Szymon Bijak, Krzysztof Tęcza, Elżbieta Łobacz-Bącał, Maciej Maśliński, Wojciech Kowalski i Krzysztof Czerepowicki – 100% oraz Anna Kryszczak, Małgorzata Pawłowska i Dariusz Dębski – 50%. Poza zebraniem, Komisja załatwiała sprawy bieżące drogą konsultacji i głosowań z wykorzystaniem internetu.

C. Działalność programowa

Komisja swoją działalność początkowo realizowała według rocznego planu pracy przyjętego na zebraniu 22 lutego. Plan ten został skorygowany w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 i przyjęty w głosowaniu elektronicznym 5 czerwca 2020 r.

I. Sprawy instruktorskie

Krajowe Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa działało w składzie: Krzysztof Czerepowicki (przewodniczący), Elżbieta Łobacz-Bącał, Wojciech Kowalski, Jerzy Pabian i Krzysztof Tęcza.

Honorowy tytuł Zasłużony Instruktor Krajoznawstwa przyznano 6 osobom (Halina Byczek-Krasucka i Leszek Warowny z Lublina, Jerzy Chudzyński z Włocławka, Andrzej Łuczyński z Dębina, Józef Tworek z Chełma, i Mieczysław Żochowski z Warszawy) oraz nadano 2 uprawnienia Instruktora Krajoznawstwa Polski (Janusz Milewski z Jeleniej Góry, Maciej Zajac z Kozienic). Łącznie dokonano 21 mianowań na stopień Instruktora Krajoznawstwa Regionu, w tym 6 z województw, na terenie których nie funkcjonują kolegia regionalne.

Zatwierdzono skład regionalnego kolegium instruktorów krajoznawstwa w województwie zachodniopomorskim.

II. Odznaki krajoznawcze

W 2020 r. przyznano 78 Odznak Krajoznawczych Polski, w tym: 40 brązowych, 18 srebrnych, 16 złotych i 4 złote z szafirem. Najwyższy stopień odznaki zdobyli: Katarzyna Wielemborek-Szup z Domaniewic, Ireneusz Cybulski z Łowicza, Mieczysław Żochowski z Warszawy oraz Zbigniew Orłowski z Mysłowic.

Z działalności w 2020 r. sprawozdania złożyło 48 z 98 zespołów weryfikacyjnych ROK, które przyznały łącznie 397 odznak, w tym 333 brązowe i 64 srebrne. Najwięcej odznak zweryfikowano w Żyrardowie (łącznie 130). Powołano jeden nowy zespół weryfikacyjny w oddziale PTTK w Poraju.

Przeanalizowano propozycje ustanowienia kolejnego (złotego) stopnia Regionalnej Odznaki Krajoznawczej oraz dodania nowych stopni (srebrny i złoty) odznaki *Miejsca kultu Jana Pawła II*.

Zdecydowano, że nie ma potrzeby rozszerzać regulaminu ROK o nowy stopień, a kwestia odznaki „papieskiej” wymaga dopracowania. Komisja pozytywnie zaopiniowała regulamin odznaki krajoznawczej *Miłośnik modernizmu*, zaproponowanej przez Oddział Marynarki Wojennej w Gdyni.

III. Sprawy Regionalnych Pracowni Krajoznawczych

Zespół ds. Regionalnych Pracowni Krajoznawczych pracował w składzie: Małgorzata Pawłowska (przewodnicząca), Anna Becker-Kulińska, Maria Janowicz i Andrzej Wesół. Zespół koordynował podział środków z budżetu ZG PTTK przeznaczonych na zbiory, wyposażenie RPK oraz dofinansowanie działalności w ramach dwóch strumieni (działania programowe oraz rozwój kadry). Pula środków przeznaczonych przez ZG PTTK na RPK w roku 2020 była ponad dwukrotnie mniejsza niż corocznie i wynosiła 40 tys. zł. Łącznie przyznano 13 800 zł na wyposażenie, 15 100 zł na uzupełnienie zbiorów, 240 zł w ramach funduszu rozwoju osobistego kadry RPK (beneficjentem była 1 pracownia) i 5800 zł w ramach funduszu programowego (6 pracowni) oraz 5 020 zł na katalogi biblioteczne on-line.

Planowane na 16-19 kwietnia szkolenie kierowników RPK w Katowicach zostało odwołane z powodu sytuacji epidemiologicznej. Natomiast 8 grudnia zorganizowano zdalne spotkanie, w którym udział wzięło 19 przedstawicieli RPK. Podczas członkowie Komisji i współpracownicy przekazali informacje o sytuacji w PTTK w 2020 r., wydawnictwach ZG PTTK („Ziemia”, „Turysta”) i organizacji VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego. Przedstawiciele pracowni omówili aktualną sytuację poszczególnych RPK.

IV. Sprawy kolekcjonerskie

Podkomisja Kolekcjonerstwa Krajoznawczego pracowała w składzie Wojciech Kowalski (przewodniczący), Stanisław Gębski, Bogumił Korzeniewski, Janusz Motyka i Mieczysław Tokarski.

Przyznano 1 odznakę kolekcjonerską „Chomik”, 10 Plakietek Zbiorów Krajoznawczych, 10 Ekslibrisów Krajoznawcy Bibliofila oraz 2 odznaki Kolekcjoner Krajoznawca w stopniu srebrnym i 1 w stopniu złotym.

D. Działalność organizacyjna

I. Imprezy centralne

W związku z sytuacją epidemiologiczną organizatorzy zdecydowali się przełożyć na 2021 r. realizację Jubileuszowego L CZAK, który miał się odbyć w Jeleniej Górze, oraz VIII CZAK Kresowego na Ukrainie.

II. Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej

15 lutego, podczas Targów Regionów i Produktów Turystycznych Tour Salon w Poznaniu, miały miejsce prezentacja laureatów i wręczenie nagród XXVIII edycji Przeglądu, który współorganizowały Centralna Biblioteka PTTK, Wielkopolski Klub Publicystów Krajoznawczych i Oddział Poznański PTTK. W Przeglądzie, którego komisarzem była Maria Janowicz, udział wzięło 70 wydawców publikacji krajoznawczych i turystycznych, którzy przysłali 109 zgłoszeń, nominując do udziału w konkursie 153 publikacje. Uroczystą galę finałową poprowadził Dariusz Kuźelewski. Publikacje Przeglądu prezentowane były na odrębnym stoisku targowym. Dla odwiedzających stoisko Małgorzata Pawłowska opracowała quest-krzyżówkę krajoznawczą „Znasz li ten kraj?”. Rozwiązało ją 360 osób, które otrzymały nagrody książkowe przekazane przez laureatów Przeglądu

W związku z sytuacją epidemiologiczną realizację XXIX Przeglądu przełożono na rok 2021.

III. Sesje popularnonaukowe „Mijające krajobrazy Polski”

W 2020 r. planowane były jedynie dwa seminaria z cyklu „Mijające krajobrazy Polski” (Grudziądz, Kock). W związku z pandemią COVID-19 oba spotkania odwołano. Ukazała się natomiast publikacja *Wojna polsko-bolszewicka na Lubelszczyźnie 1919-1920* pod redakcją Wojciecha Kowalskiego, która miała towarzyszyć sesji w Kocku.

Dzięki staraniom Józefa Partyki ukazała się monografia *Z biegiem Wisły* zawierająca materiały poświęcone Wiśle z sesji zorganizowanych w 2017 r. w Krakowie, Warszawie i Gdańsku w ramach obchodów *Roku Rzeki Wisły*.

IV. Konkurs na najlepszą pracę dyplomową z zakresu krajoznawstwa

22 lutego ZG PTTK zatwierdził znowelizowany regulamin konkursu na najlepszą pracę dyplomową z zakresu krajoznawstwa im. Krzysztofa R. Mazurskiego. W ramach tegorocznej edycji wpłynęło

łącznie 10 prac licencjackich i inżynierskich oraz magisterskich. W pracach jury udział wzięli: Aleksandra Staszak, Bernadetta Zawilińska, Tomasz Duda, Piotr Majdak, Jacek Potocki i Edward Wiczorek. W kategorii prac magisterskich I miejsce uzyskał Adam Miera z Czernicy, a w kategorii prac licencjackich i inżynierskich Paulina Ćwikowska z Suwałk. Ponadto Komisja Konkursowa postanowiła przyznać wyróżnienie w kategorii prac magisterskich Patrycji Pawelec z Olsztyna. W związku z ograniczeniami nie zorganizowano uroczystego wręczenia nagród.

VI. VII Kongres Krajoznawstwa Polskiego

18 marca Prezydium ZG PTTK zdecydowało o wstrzymaniu przygotowań Towarzystwa do VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego „Łódź 2020” i przełożeniu organizacji tego wydarzenia na rok 2022. Mimo to trwały prace Komitetu Naukowego pod kierunkiem prof. Janusza Zdebskiego. Zebrane materiały przygotowano i wydano jako 66 rocznik „Ziemi” oraz w czasopiśmie naukowym Uniwersytetu Łódzkiego „Warsztaty z geografii turystyki”.

W 2020 r. zorganizowano jedynie dwa sejmiki przedkongresowe:

- 29 lutego PTTK i partnerzy działań krajoznawczych – wielkopolskie doświadczenia (Swarzędz)
- 29 lutego Zabytki techniki na Szlaku Kopernikowskim (Olsztyn)

Pozostałe spotkania zostały przeniesione na czas po epidemii koronawirusa.

E. Pozostała aktywność

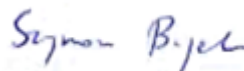
I. Działalność wydawnicza

W 2020 r. ukazały się kolejne numery (36-38) biuletynu informacyjnego Komisji KRAJOZNAWCA, który redaguje Krzysztof Tęcza.

Podjęto prace nad materiałami do publikacji o roboczym tytule *Działalność krajoznawcza w PTTK w latach 2010-2020*.

II. Wyróżnienia

Komisja pozytywnie zaopiniowała wnioski o nadanie Odznaki Honorowej im. Aleksandra Janowskiego „Za zasługi dla krajoznawstwa” Gabrieli Rościszewskiej z Gliwic i Andrzejowi Łuczyńskiemu z Dębina.

Przewodniczący
Komisji Krajoznawczej ZG PTTK

Warszawa, dnia 18 lutego 2021 r.